

154. Mężczyzna w peruce [A/91]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 1,5 x 1,5 (3,72 x 3,72); wartość: 10 dukatów; lokalizacja: nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *un anonyme en perruque*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

155. Mężczyzna w szlafroku [A/111]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 4 x 3,5 (9,92 x 8,68); wartość: 6 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *un anonyme en robe de chambre peint en camayeux*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

156. Mężczyzna z długą brodą

Jan Hieronim Grandis (1739–1802), emalia, miedź, 7 x 5 (17,36 x 12,4); wartość i lokalizacja – nieodnotowane

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Homme à mi-corps avec une longue barbe, bonnet rouge sur la tête, fond du tableau bleu*. Dalsze losy nieznane.

157. Mężczyzna z dwoma pistoletami

Autor, technika, materiał, wymiary i wartość – nieodnotowane; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1787: *Homme jusqu'aux genoux tenant deux pistolets*. Dalsze losy nieznane.

158. Nieznany mężczyzna

Autor, technika, materiał, wymiary i wartość – nieodnotowane; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *portrait de St ...*, 1783 B: *portrait de ...*. Dalsze losy nieznane.

159. Osoba nieznana

Autor i materiał – nieodnotowane, w emalii, wymiary i wartość – nieodnotowane; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B.

TEMATY RELIGIJNE

MATKA BOSKA I ŚWIĘCI

160. GŁOWA MARIII [B/33]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 3 x 3 (7,44 x 7,44); wartość: 8 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Tête de Vierge regardant en haut*, 1787: *tête de la Vierge ou de Madeleine*, 1795: *Tête de Vierge regardant en haut*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

161. MADONNA DELLA SEDIA [B/4]

Martin van Meytens (1695–1770) wg pierwowzoru Rafaela z galerii Pitti we Florencji, technika i materiał – nieodnotowane, 6 x 6 (14,88 x 14,88); wartość: 30 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783: *forme ronde*, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: w inwentarzach 1783 i 1783 B – odmienne wymiary: 4 x 4 (9,92 x 9,92) i wartość: 50 dukatów.

162. MARIA Z DZIECIĄTKIEM [B/5]

Felice Ramelli (1666–1741) wg pierwowzoru Guida Reniego, technika i materiał – nieodnotowane; wartość: 50 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783: *L'Enfant est couché sur une draperie rouge*, 1783 B. Przesłana królowi w 1795 do Grodna i ofiarowana przezeń księżnej Repnin. Kopia wykonana wówczas w Grodnie przez Weronikę Paszkowską (ok. 1766–1842), o wymiarach 8,5 x 9,5 (21,08 x 23,56), wyceniona na 60 dukatów, przesłana do Warszawy, odnotowana w inwentarzach 1795 i 1796. Sprzedana 30 grudnia 1815 księciu Michałowi Hieronimowi Radziwiłłowi za 720 złotych (Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Księcia Józefa Poniatowskiego i Marii Teresy Tyszkiewiczowej, 509, k. 225).

163. MARIA Z DZIECIĄTKIEM [B/6]

Felice Ramelli (1666–1741), wg pierwowzoru Guido Reniego, technika i materiał – nieodnotowane, 5 x 5,5 (12,4 x 13,64); wartość: 16 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Vierge avec une draperie bleue et un voile sur la tête, l'Enfant est nu sur des cousins*, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: w inwentarzu 1783 i 1783 B – odmienne wymiary: 3 x 4 (7,44 x 9,92) i wartość: 20 dukatów.

164. MARIA Z DZIECIĄTKIEM [B/68]

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Antona van Dycka, technika i materiał – nieodnotowane, 5 x 4 (12,4 x 9,92); wartość: 16 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *Vierge tenant l'Enfant Jesus debout*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

165. MARIA Z DZIECIĄTKIEM I ŚW. JANEM CHRZCICIELEM [B/58]

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Correggia, technika i materiał – nieodnotowane, 9 x 7 (22,32 x 18,6); wartość: 40 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzu 1795. Przesłana królowi do Grodna 5 czerwca 1795, odesłana do Warszawy (Archiwum Główne Akt Dawnych, Korespondencja Stanisława Augusta, 5A, k. 184). Odnotowana w inwentarzu 1796. Sprzedana 30 grudnia 1815 księciu Michałowi Hieronimowi Radziwiłłowi za 720 złotych (ibidem, Archiwum Księcia Józefa Poniatowskiego i Marii Teresy Tyszkiewiczowej, 509, k. 225). Odnotowana w 1831 w inwentarzu pałacu w Nieborowie, bez ramy, 6,25 x 4,75 (15,5 x 11,78), wyceniona na 300 złotych (ibidem, Archiwum Radziwiłłów z Nieborowa, zespół 355, sygn. 786, k. 21).

166. ŚWIĘTA MARIA MAGDALENA [B/103]

Autor i materiał – nieodnotowane, w emalii, oprawa z brązu złożonego, 7,25 x 6,25 (17,98 x 15,5); wartość: 80 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

167. ŚWIĘTA RODZINA [B/70]

Autor – nieodnotowany, wg nieustalonego pierwowzoru Rafaela, być może z kolekcji Canigianich, dziś Alte Pinakothek w Monachium, technika i materiał – nieodnotowane; wartość: 40 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

168. ŚWIĘTY ANTONI [nr 1545]

Alexander Roslin (1718–1793), olej, materiał – nieodnotowany, oprawa z brązu, 2 x 2 (4,96 x 4,96); wartość: 6 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1784, 1795, 1796, 1819. Dalsze losy nieznane.

Uwaga: z niewiadomych powodów dwie odnotowane wyżej miniatury były klasyfikowane w inwentarzach między obrazami. Nie wiadomo też, czy wraz z innymi dziełami sprzedane zostały Antoniowi Fusiemu.

169. ŚWIĘTY JAN EWANGELISTA [nr 1544]

Alexander Roslin (1718–1793), olej, materiał – nieodnotowany, oprawa z brązu, 2 x 2 (4,96 x 4,96); wartość: 6 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1784, 1795, 1796, 1819. Dalsze losy nieznane.

170. ŚWIĘTY PIOTR

Urszula Zamoyska (1757–1808), technika, materiał, wymiary, wartość i lokalizacja – nieodnotowane
Odnotowana w inwentarzu 1783, wykreślona w 1783 B. Dalsze losy nieznane.

171. ŚWIĘCI PIOTR I PAWEŁ [B/19]

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Guida Reniego, technika i materiał – nieodnotowane, 7 x 5,5
(17,36 x 13,64); wartość: 30 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana
Odnotowana w inwentarzach 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

172. WNIĘBOWZIECIE – ołtarzyk przenośny

Urszula Zamoyska (1757–1808), technika i materiał – nieodnotowane, 6 x 4 (14,88 x 9,992); wartość:
12 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowany w inwentarzach 1783: *un autel portatif, dans le fond la Vierge est peinte sur des nues, soutenue par des anges*, 1783 B, 1795: *Vierge sur des nuages, soutenue par des anges*, 1796, 1819. Sprzedany Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

STARY TESTAMENT I INNE

173. GŁOWA PUSTELNIKA [B/74]

Autor i materiał – nieodnotowane, w technice emalii, 3 x 2,5 (7,44 x 6,2); wartość: 5 dukatów;
lokalizacja w 1783 B: Belweder

Odnotowana w inwentarzu 1783 B: *Tête d'eremite [sic!] avec les mains*, 1795: idem. Sprzedana wraz z wymienioną niżej 30 sierpnia 1819 za 54 złote (zapis w inwentarzu 1819).

174. GŁOWA PUSTELNIKA [B/75]

Autor i materiał – nieodnotowane, w technice emalii, 3 x 2,5 (7,44 x 6,2); wartość: 5 dukatów;
lokalizacja w 1783 B: Belweder

Odnotowana w inwentarzu 1783 B: *Tête d'eremite [sic!] avec les mains*, 1795: idem. Sprzedana wraz z wymienioną wyżej za 54 złote 30 sierpnia 1819 (zapis w inwentarzu 1819).

175. MODLITWA PORANNA [B/57]

Weronika Paszkowska (1766–1842), wg pierwowzoru Jean-Baptiste Greuze'a, technika i materiał –
nieodnotowane, 3,25 x 3,5 (8,06 x 8,68); wartość: 16 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: obraz Greuza подарowany Stanisławowi Augustowi przez siostrę, Ludwikę Zamoyską (zob. T. Mańkowski *Galeria Stanisława Augusta*, Lwów 1932, nr 1894).

176. PORANNA MODLITWA fragment – głowa modlącego się

Jean Baptiste Greuze (1725–1805), technika i materiał – nieodnotowane, 2,75 x 2,75 (6,82 x 6,82);
wartość i lokalizacja – nieodnotowane

Odnotowana w inwentarzu 1796: *Tête originale de Greuze de la Prière du matin, forme ronde*. Dalsze losy nieznane.

177. OŚLEPIENIE SAMSONA [B/106]

Wincenty Lesseur (1745–1813), technika i materiał – nieodnotowane, 5 x 7 (12,4 x 17,36); wartość:
60 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *Samson à qui on a coupé les cheveux*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: w inwentarzach 1796 i 1819 – odmienne wymiary: 5,5 x 7 (13,64 x 17,36). W Muzeum Narodowym w Warszawie – miniatura *Oślepienie Samsona*, sygnowana przez Lesseura, datowana 1795, pochodzą-

ca prawdopodobnie z kolekcji Stanisława Augusta (zob. H. Kamińska-Krassowska, *Miniatury polskie od XVII do XX wieku*. Katalog zbiorów. Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 1978, s. 52).

178. ZUZANNA I STARCY [B/27]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 7,25 x 6,25 (17,98 x 15,5); wartość: 12 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla, prawy glif prawego okna

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Chasteté de Suzanne*, 1783 B, 1787: *la chaste Suzanne*, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

TEMATY ŚWIECKIE

ANTYK I MITOLOGIA

179. ALFEJOS I ARETUZA

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Rafaela, technika i materiał – nieodnotowane, 4,75 x 3,5 (11,78 x 8,68); wartość i lokalizacja – nieodnotowane

Odnotowana w inwentarzu 1783: *de forme ovale*. Wykreślona z 1783 B. Dalsze losy nieznanne.

180. AMOR [B/18]

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Correggia z Palais Royal w Paryżu, 4 x 3 (9,92 x 7,44); wartość: 15 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783 B: *L'Amour qui fait son arc, deux amours en bas dans le fond*, 1795: *L'Amour faisant un arc de la massue d'Hercule*, 1796: idem, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: nie sposób ustalić, czy informacje z inwentarzy 1795, 1796 i 1819 odnoszą się do miniatury tu omówionej, czy Mirysa – zob. kat. nr 182.

181. Amor [B/37]

J. Zeich, wg pierwowzoru Carla van Loo, technika i materiał – nieodnotowane, 5 x 4,25 (12,4 x 10,54); wartość: 16 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *L'Amour tirant une flèche*, 1783 B: idem, 1787: *L'Amour de Carle van Loo*, 1795: *L'Amour tirant une flèche*, 1796: idem, 1819: idem. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

182. AMOR

Sylwester Mirys (1742–1810), wg pierwowzoru Correggia, technika i materiał, wymiary, wartość i lokalizacja – nieodnotowane

Odnotowana w inwentarzu 1783 B: *L'Amour faisant son arc*. Wykreślona, dalsze losy nieznanne.

183. AMOR I NIMFA [B/22]

Antoine Malesi, wg pierwowzoru Pierre'a Josepha Mettay, technika i wymiary – nieodnotowane; wartość: 15 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *une nymphe et un amour qui repoussent un satyre*, 1783 B: idem, 1787: *L'Amour repousse un satyre*, 1795: *une nymphe et un amour qui repoussent un satyre*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: wydaje się, że miniaturę tę odnotowano dwukrotnie w inwentarzu 1783 B: wśród sklasyfikowanych według autorów oraz w Gabinetcie Króla. Być może jednak król posiadał dwie, podobne miniatury, jedną – autorstwa Malesiego, drugą – autora nieodnotowanego.

184. AMOR I PSYCHE [B/52]

G.G. Janasch, technika i materiał – nieodnotowane, 8 x 5 (19,84 x 12,4); wartość: 18 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *L'Amour et Psyché figures entières*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

185. AMOR SZUKAJĄCY SERC

Autor, technika, materiał, wymiary i wartość – nieodnotowane; lokalizacja: Gabinet Króla, prawy glif prawego okna

Odnotowana w inwentarzu 1787: *L'Amour cherche des coeurs*. Dalszy los nieznan.

186. ARTEMIZJA [B/24]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 8,5 x 7 (21,08 x 17,36); wartość: 40 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla, prawy glif prawego okna

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Arthémise buvant les cendres de son mari Mausolée*, 1783 B: idem, 1787, 1795: *Arthémise buvant le ces cendres de son mari*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

187. BACHUS I ARIADNA [B/3]

J. Zeich, wg pierwowzoru Anibale Carracciego – fresk w galerii pałacu Farnese w Rzymie, technika i materiał – nieodnotowane, 13 x 22 (32,24 x 54,56); wartość: 80 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Bacchus est à droite dans un char d'or attelé à deux tigres, Ariane est à gauche dans un char d'argent trainé par deux boucs. Un génie lui pose sur la tête une couronne d'or surmontée d'étoiles. Silène est devant eux soutenu sur son âne. Les attributs de Bacchus remplissent le reste du tableau*, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

188. BIAS [B/17]

Sylwester Mirys (ok. 1742–1810), technika i materiał – nieodnotowane, 10,25 x 12 (25,42 x 29,76); wartość: 24 dukaty; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783 B, 1795: *Bias rachetant de l'esclavage les filles de Mécene*, 1796, 1797, 1809, 1819. Sprzedana Antoniowi Fussiemu 27 października 1821.

189. BOGINI W CHMURACH

Autor, technika, materiał, wymiary i wartość – nieodnotowane; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Femme sur des nues*, 1783 B: *Femme sur des nues assise sur une urne*, 1787: *Femme sur des nues*. Dalsze losy nieznan.

190. BOGINI Z PARĄ AMORÓW [B/34]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 3 x 4,5 (7,44 x 11,16); wartość: 16 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783 B: *Femme assise sur des nuages avec deux amours*, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

191. FAUN I NAJADA [B/21]

Autor i materiał – nieodnotowane, w technice enkaustycznej; wymiary, wartość i lokalizacja – nieodnotowane

Odnotowana w inwentarzach 1783 B, 1795: *Faune et nayade à mi-corps dans l'eau*. Zabrana z kolekcji przez prymasa Michała Poniatowskiego. Dalsze losy nieznan.

192. GRACJA

Autor, technika, materiał i wartość – nieodnotowane; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Grâce à mi-corps*, 1783 B: *Grâce à mi-corps dans l'eau*. Dalsze losy nieznan.

193. JUPITER I [...]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, wg pierwowzoru Rafaela, 3 x 3 (7,44 x 7,44); wartość i lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B. Dalsze losy nieznane.

Uwaga: miniatura stanowiła najpewniej *pendant* do omówionej niżej – zob. nr 194

194. JUPITER I IO [B/53]

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Correggia, dziś w Kunsthistorisches Museum w Wiedniu, technika i materiał – nieodnotowane, 3 x 3 (7,44 x 7,44); wartość i lokalizacja – nieodnotowane

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Jupiter et ... de forme ronde*, 1783 B: *Jupiter et Io de forme ronde*. Podarowana przez Stanisława Augusta w 1795 bratu, Kazimierzowi Poniatowskiemu (Archiwum Główne Akt Dawnych, Korespondencja Stanisława Augusta, 5A, k. 192 v.). Być może sprzedana w Londynie przez spadkobierców Stanisława Poniatowskiego na aukcji Christie i Mansona 6 lutego 1839: *miniature à l'aquarelle* nr 28, *Jupiter et Io, d'après le Corrège par Grassi*. Kopia wykonana przez Wincentego Lesseura (1745–1813), o wymiarach 12 x 9,75 (29,76 x 24,18) wyceniona na 18 dukatów, odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: Ten sam numer i wymiary odnotowane w inwentarzach 1783 i 1783 B pozwalają uznać, że w obu spisach odnotowano tę samą miniaturę, choć w 1783 nie rozpoznano do końca tematu i jako autora pierwowzoru podano Rafaela.

195. KLEOPATRA [B/38]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 2,75 x 3,5 (6,82 x 8,68); wartość: 8 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *mort de Cléopâtre*, 1783 B: idem, 1787: *Cléopâtre*, 1795: *demie figure de Cléopâtre*, 1796: idem, 1819: idem. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

196. KOBIETY Z SATYRAMI

Urszula Zamoyska (1757–1808), technika, materiał, wymiary, wartość i lokalizacja – nieodnotowane

Odnotowana w inwentarzach 1783: *des femmes et des satyres*, 1783 B – wykreślona. Dalsze losy nieznane.

197. OFIARA SKŁADANA AMOROWI

Jan Hieronim Grandis (1739–1802), technika i materiał – nieodnotowane, 4 x 3 (9,92 x 7,44); wartość: 15 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzu 1783 B. Dalsze losy nieznane.

198. OFIARA SKŁADANA PRIAPOWI [B/50]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 6 x 6 (14,88 x 14,88); wartość: 40 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzu 1795: *Sacrifice à Priape dans un étui rond, miniature obscène*; w 1809 w pracowni Bacciarellego, któremu została podarowana w 1795 przez króla.

199. PAN I SYRINKS

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Rafaela, technika i materiał – nieodnotowane, 4,75 x 3,5 (11,78 x 8,68); wartość i lokalizacja – nieodnotowane

Odnotowana w inwentarzu 1783, wykreślona z 1783 B. Dalsze losy nieznane.

200. PORWANIE EUROPY [B/47]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 5,5 x 7 (13,64 x 17,36); wartość: 2 dukaty; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

201. SALMAKIS I HERMAFRODYTA [B/23]

Joseph Werner (1637–1710), technika i materiał – nieodnotowane, 8,75 x 6,5 (21,7 x 16,12); wartość: 25 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana
Odnotowana w inwentarzach 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana 27 października 1821.

202. SCYPION

Antoniowi Malesi, wg pierwowzoru Correggia, technika, materiał, wymiary, wartość i lokalizacja – nieodnotowane
Odnotowana w inwentarzu 1783: *Scipion et ...*. Dalsze losy nieznane.

203. SYBILLA [B/11]

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Guercina, technika i materiał – nieodnotowane, 4 x 3 (9,92 x 7,44); wartość: 17 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana
Odnotowana w inwentarzach 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

204. SYBILLA [B/87]

Giuseppe Sacconi, wg pierwowzoru Rafaela, technika i materiał – nieodnotowane, 8,5 x 7 (21,08 x 17,36); wartość: 36 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana
Odnotowana w inwentarzach 1783 B, 1795. W 1817 przechowywana w Łazienkach, obecnie w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie – zob. A. Sołtys, *Podróż prymasa Poniatowskiego do Włoch w latach 1789–1790*, „Kronika Zamkowa” nr 2/40, 2000, s. 53, il. 1.
Uwaga: w inwentarzu 1783 B autorstwo miniatury łączone z Sylwesterem Mirysem.

205. TRZY GRACJE [B/14]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 3 x 2,5 (7,44 x 6,2); wartość: 20 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana
Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

206. TRZY GRACJE [B/65]

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru François Bouchera, technika i materiał – nieodnotowane, 4 x 3,25 (9,92 x 8,06); wartość: 16 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana
Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

207. TRZY GRACJE

Urszula Zamoyska, technika, materiał, wartość i lokalizacja – nieodnotowane
Odnotowana w inwentarzach 1783: *les trois Grâces dans un étui à secret*, 1783 B – wykreślona. Dalsze losy nieznane.

208. TRZY GRACJE

Jan Hieronim Grandis (1739–1802), technika, materiał, wartość i lokalizacja – nieodnotowane
Odnotowana w inwentarzach 1783: *les trois Grâces sur des nuages et deux amours entourés de fleurs*, 1783 B – wykreślona. Dalsze losy nieznane.

209. WENUS [B/9]

Sophie Friederike Dinglinger (1739–1791), wg pierwowzoru Tycjana z Galerii Drezdeńskiej, technika i materiał – nieodnotowane, 9 x 12 (22,32 x 29,76); wartość: 36 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana
Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.
Uwaga: w inwentarzach z 1783, 1783 B – inne wymiary (6,5 x 9,25) i wartość – 40 dukatów.

210. WENUS [B/12]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 4,75 x 6 (11,78 x 14,88); wartość: 18 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783 *Venus ... deux pigeons et l'Amour*, 1783 B: idem, 1787: *Venus tenant deux pigeons et caressant l'Amour*, 1795: *Venus avec un Amour tenant un pigeon sur fond de paysage*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: Nie sposób rozstrzygnąć, czy różnica w opisie jest błędem redakcji inwentarza, czy też chodzi tu o dwie, różne miniatury o podobnym temacie.

211. WENUS [B/28]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 2,75 x 3,25 (6,82 x 8,06); wartość: 10 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Venus couchée les jambes écartées, deux amours auprès*, 1783 B, 1787: *femme couchée sur le dos et deux amours*, 1795: *Venus couchée avec deux amours*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

212. WENUS [B/29]

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru François Bouchera (1703–1770), technika i materiał – nieodnotowane, 4 x 4 (9,92 x 9,92); wartość: 12 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Venus à demi couchée et l'Amour*, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

213. WENUS [B/30]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 2,75 x 3,25 (6,82 x 8,06); wartość: 10 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Venus couchée vue par derrière*, 1783 B, 1787: *femme couchée vue par derrière*, 1795: *Venus couchée vue par derrière*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

214. WENUS [B/39]

Giovanni Campigli (czynny w 3. ćw. XVIII w.), technika i materiał – nieodnotowane, 4 x 3,5 (9,92 x 8,68); wartość: 18 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *Venus caressant l'amour, demie figure*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

215. WENUS [B/49]

Giovanni Campigli (czynny w 3. ćw. XVIII w.), wg pierwowzoru Tycjana, technika i materiał – nieodnotowane, 3,25 x 4,75 (8,6 x 11,78); wartość: 16 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla, prawy glif prawego okna

Odnotowana w inwentarzach 1787: *femme endormie, un chien est auprès d'elle*, 1795: *Venus couchée, un chien est auprès d'elle*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: zapis w inwentarzu 1787 może odnosić się również do miniatury Zeicha – zob. kat. 248.

216. WERTUMNUS I POMONA [B/42]

J. Zeich, wg pierwowzoru Hyacinthe'a Rigaud, technika i materiał – nieodnotowane, 6 x 5 (14,88 x 12,4); wartość: 10 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

217. WESTALKA [B/25]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 8,75 x 7 (21,7 x 17,36); wartość: 12 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla, prawy glif prawego okna

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Vestale tenant deux colombes*, 1783 B: idem, 1787: *Vestale tenant deux pigeons*, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

218. WESTALKA [B/67]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 7 x 6 (17,36 x 14,88); wartość: 8 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *la copie d'une Vestale*, 1797: zlokalizowana w małym gabinecie przy pracowni malarskiej, 1809, 1819. Najpewniej sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: miniatura nie została spakowana w 1796 wraz z większością kolekcji w jedną z trzynastu skrzyń; znalazła się tymczasem w inwentarzu 1819.

219. WESTALKA TUCCIA [B/26]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 8,75 x 7 (21,7 x 17,36); wartość: 16 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla, prawy glif prawego okna

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Vestale tenant un tamis*, 1783 B: *Vestale Tutie*, 1787: *Vestale tenant un crible*, 1795: *La vestale Tutie portant de l'eau dans un tamis*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

ALEGORIE I TEMATY LITERACKIE

220. ARMIDA I RINALDO [B/20]

Jan Hieronim Grandis (1739–1802), technika i materiał – nieodnotowane, 4,5 x 5,5 (11,16 x 13,64); wartość: 20 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783 B, 1787, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

221. CIERPLIWOŚĆ [B/104]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 3,75 x 2,75 (9,3 x 6,82); wartość: 12 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *en camayeux*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

222. KOMEDIA [B/1]

J. Zeich, wg pierwowzoru Carle'a van Loo, dziś w Muzeum Sztuk Pięknych im. Puszkina w Moskwie, technika i materiał – nieodnotowane, 6,5 x 8 (16,12 x 19,84); wartość: 20 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Zakupiona od J. Zeicha w 1774 za sumę 95 dukatów. Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: w inwentarzach 1783 i 1783 B – wymiary 4,75 x 6,25 (11,78 x 15,5), wartość – 15 dukatów.

223. SZKOŁA ATEŃSKA

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Rafaela w Stanzach Watykańskich, gwasz, pergamin, 29 x 37,5 (71,92 x 93); wartość: 200 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Podarowana królowi w 1767 przez Madame Geoffrin, odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795. Utracona z winy Andrzeja Haydego burgrabiego pałacu Pod Blachą po 1809. Odnotowana w 1831 w inwentarzu warszawskiego pałacu Michała Radziwiłła, z adnotacją o pochodzeniu z kolekcji Stanisława Augusta (Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Radziwiłłów z Nieborowa, 355, sygn. 43, k. 101).

Uwaga: w inwentarzu 1783 wymiary – 19 x 27 (47,12 x 66,96), wartość – 150 dukatów.

224. TRAGEDIA [B/2]

J. Zeich, wg pierwowzoru Carle'a van Loo, dziś w Muzeum Sztuk Pięknych im. Puszkina w Moskwie, technika i materiał – nieodnotowane, 6,5 x 8 (16,12 x 19,84); wartość: 20 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Zakupiona od J. Zeicha w 1744 za sumę 95 dukatów. Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: w inwentarzach 1783 i 1783 B wymiary – 4,75 x 6,25 (11,78 x 15,5), wartość – 15 dukatów.

225. WERTER I LOTTA [B/43]

Friedrich Anton August Lohrmann (ok. 1735 – ok. 1800), technika i materiał – nieodnotowane, 5 x 4 (12,4 x 9,92); wartość: 10 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

SCENY RODZAJOWE, BATALISTYCZNE, AKTY

226. BITWA – dwie sztuki [B/54 a i b]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, w cienkiej ramie złożonej, 5 x 5,5 (12,4 x 13,64); wartość: 5 dukatów każda; lokalizacja nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795: *forme octogonale*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: dwa egzemplarze tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza, wraz z ośmioma widokami i pejzażami (zob. kat. 249, 258, 259).

227. BITWA – dwie sztuki [B/71 a, b]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, w szerokiej ramie czarnej, 13 x 11 (32,24 x 27,28); wartość: 6 dukatów każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: dwa egzemplarze tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza.

228. BITWA Z TURKAMI [B/73]

Autor i materiał – nieodnotowane, w emalii, oprawa z brązu, 3,75 x 4,5 (9,3 x 11,16); wartość: 80 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *Une bataille turque*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

229. DZIECKO Z GIRLANDĄ KWIATÓW [B/36]

J. Zeich, technika i materiał – nieodnotowane, 3 x 2,75 (7,44 x 6,82); wartość: 18 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Enfant tenant une guirlande de fleurs*, 1783 B, 1787, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

230. DZIEWCZYNA UNOSZĄCA WŁOSY [B/44]

Friedrich Anton Lohrmann (ok. 1735 – ok. 1800), technika i materiał – nieodnotowane, 5 x 4 (12,4 x 9,92); wartość: 10 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *copie d'une fille relevant ses cheveux*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

231. KOBIETA IDĄCA DO KĄPIELI [B/15]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 8,5 x 7 (21,08 x 17,36); wartość: 10 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla, prawy glif prawego okna

Odnotowana w inwentarzach 1783 B: *Femme nue allant au bain*, 1787: *Femme prête à se baigner*, 1795: *Une femme nue allant au bain, un petit chien auprès d'elle*, 1796: idem, 1819: idem. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

232. KOBIETA NAWIJAJĄCA MOTEK [B/40]

J. Zeich, wg pierwowzoru Gerrita Dou, technika i materiał – nieodnotowane, 6 x 5 (14,88 x 12,4); wartość 16 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783 B: *La dévideuse*, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

233. KOBIETA ROBIĄCA NA DRUTACH [B/32]

J. Zeich, wg pierwowzoru Gerrita Dou, technika i materiał – nieodnotowane, 4 x 4 (9,92 x 9,92); wartość: 20 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla, prawy glif prawego okna

Zakupiona od Zeicha w 1771 za 25 dukatów (Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Kameralne, nr 805, k. 18). Odnotowana w inwentarzach 1783: *Femme demie-figure assise et tricotant*, 1783 B, 1787, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

234. KOBIETA W TURBANIE [B/45]

Urszula Zamoyska (1757–1808), wg pierwowzoru Pierre'a Subleyrasa, technika i materiał – nieodnotowane, 3,5 x 3 (8,68 x 7,44); wartość: 6 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnnotowana w inwentarzach 1795: *copie d'une femme avec un turban blanc*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: prawdopodobnie miniatura wg obrazu Subleyrasa z galerii Stanisława Augusta, nr 164: *buste d'une femme dans le costume oriental* (zob. T. Mańkowski, *Galeria Stanisława Augusta*, Lwów 1932, s. 227).

235. KOBIETA Z MŁODZIEŃCEM [B/66]

Autor, technika, materiał – nieodnotowane, 4 x 3 (9,92 x 7,44); wartość: 12 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnnotowana w inwentarzach 1795: *Femme regardant de derrière un rideau avec un jeune homme auprès d'elle, en camayeux*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

236. KOBIETA Z ODSŁONIĘTĄ PIERSIĄ – dwie sztuki [B/48 a,b]

Weronika Paszkowska (ok. 1766–1842), technika i materiał – nieodnotowane, 4 x 4 (9,92 x 9,92); wartość: 7,5 dukata każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnnotowana w inwentarzach 1795: *Femme montrant un sein nu*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: dwa egzemplarze tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza.

237. MEŻCZYŻNA Z KOBIETĄ [B/51]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 2,75 x 2 (6,82 x 4,96); wartość: 15 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnnotowana w inwentarzach 1795: *demie-figure d'un homme et d'une femme d'un colori de force, miniature obscène*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

238. MŁODZIENIEC GRAJĄCY NA FLECIE [B/76]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 5 x 3,5 (12,4 x 8,68); wartość: 1 dukat; lokalizacja: Belweder

Odnnotowana w inwentarzach 1783 B, 1795: *Jeune homme jouant de la flûte, couronné de lauriers*. Utracona z winy Andrzeja Haydego, burgrabiego pałacu Pod Blachą.

239. MŁODZIENIEC W KAPELUSZU [B/31]

J. Zeich, technika i materiał – nieodnotowane, 4 x 4 (9,92 x 9,92); wartość: 15 dukatów; lokalizacja: gabinet króla, prawy glif prawego okna

Odnnotowana w inwentarzach 1783: *Jeune homme à mi-corps, chapeau sur la tête*, 1783 B, 1787: *Jeune garçon chapeau rabattu*, 1795: *Jeune homme demie-figure, chapeau sur la tête*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

240. MŁODZIENIEC Z DZBANEM [B/13]

Urszula Zamoyska (1757–1808), technika i materiał – nieodnotowane, 3,5 x 3 (8,68 x 7,44); wartość: 6 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnnotowana w inwentarzach 1783: *Jeune homme tenant une cruche*, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

241. MŁODZIENIEC ZE SNOPEM [B/35]

J. Zeich, technika i materiał – nieodnotowane, 3 x 2,75 (7,44 x 6,82); wartość: 18 dukatów; lokalizacja – Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Jeune homme tenant une gerbe de blé*, 1783 B: *Jeune homme portant une gerbe de blé*, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

242. NAGA KOBIETA

Urszula Zamoyska (1757–1808), technika, materiał, wymiary, wartość i lokalizacja – nieodnotowane
Odnotowana w inwentarzach 1783: *Femme nue debout*, 1783 B – wykreślona. Dalsze losy nieznane.

243. PŁACZĄCA DZIEWCZYNA [B/105]

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Pietra Rotariego, technika i materiał – nieodnotowane, 4 x 3 (9,92 x 7,44); wartość: 6 złotych; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *Une fille qui essuie ses larmes avec un mouchoir blanc*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: być może pierwowzór tożsamy z *Płaczącą dziewczyną* Rotariego, dziś w Galleria Nazionale d'Arte Moderna w Rzymie.

244. POGOŃ ZA TURKAMI [B/69]

Autor – nieodnotowany, olej, jaspis, oprawa z brązu, 3,75 x 4 (8,06 x 9,92); wartość: 18 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *Un homme à cheval poursuivant des Turcs*, 1796: idem, 1819: idem. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

245. PRACZKA Z DZIECKIEM [B/41]

J. Zeich, technika i materiał – nieodnotowane, 6 x 5 (14,88 x 12,4); wartość: 15 dukatów; lokalizacja: Gabinet Króla

Odnotowana w inwentarzach 1783 B: *La blanchisseuse avec un enfant*, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

246. SCENA Z KOMEDII WŁOSKIEJ [B/8]

Wolfgang, zapewne Gustaw Andreas (1692–1775), technika i materiał – nieodnotowane, 3 x 4 (7,44 x 9,92); wartość: 2 dukaty; lokalizacja – nieodnotowane

Odnotowana w inwentarzach 1783: *Sujet de comédie italienne où il y a 4 personnages*, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

247. ŚMIEJĄCY SIĘ MŁODZIENIEC [B/46]

Autor – nieodnotowany, wg pierwowzoru Leonarda da Vinci, technika i materiał – nieodnotowane, 5 x 3,5 (12,4 x 8,68); wartość: 2 dukaty; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *Jeune homme riant*, 1797, 1809, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

248. ŚPIĄCA KOBIETA [B/64]

J. Zeich, technika i materiał – nieodnotowane, 5,5 x 4,5 (13,64 x 11,16); wartość: 20 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *femme endormie tenant en laisse un chien*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

PEJZAŻE, WIDOKI, ZWIERZĘTA

249. PEJZAŻ – dwie sztuki [B/54 h, i]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, w cienkiej ramie złożonej, 5 x 6 (12,4 x 14,88); wartość: 4 dukaty; lokalizacja nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795: *forme carrée*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: dwa egzemplarze tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza (zob. kat. 226).

250. PEJZAŻ – dwie sztuki [B/56 a, b]

Autor i materiał – nieodnotowane, gwasz, 5,75 x 7,25 (14,26 x 17,98); wartość: 5 dukatów każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

251. PEJZAŻ – dziesięć sztuk [B/71 c–l]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, w szerokiej ramie czarnej, 11 x 13 (27,28 x 32,24); wartość: 5 dukatów każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: dziesięć egzemplarzy tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza.

252. PEJZAŻ – sześć sztuk [B/71 m–s]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, w szerokiej ramie czarnej, 9 x 11,5 (22,32 x 28,52); wartość: 4 dukaty każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: sześć egzemplarzy tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza.

253. PEJZAŻ [B/85]

Autor i materiał – nieodnotowane, gwasz, 2,5 x 3 (6,2 x 7,44); wartość: 4,5 dukata; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: w inwentarzu 1819 wyceniona na pół dukata.

254. PEJZAŻ [B/86]

Autor i materiał – nieodnotowane, gwasz, 3,5 x 4 (8,68 x 9,92); wartość: 4,5 dukata; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: w inwentarzu 1819 wyceniona na pół dukata.

255. PEJZAŻ SASKI – sześć sztuk [B/62 a–f]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 3,75 x 5,5 (9,3 x 13,64); wartość: 2 dukaty każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: sześć egzemplarzy tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza.

256. PEJZAŻ SZWEDZKI – osiem sztuk [B/61 a–h]

Józef Sierakowski (1765–1831), technika i materiał – nieodnotowane, 3,75 x 5,5 (9,3 x 13,64); wartość: 2 dukaty każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: osiem egzemplarzy tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza.

257. PEJZAŻ ZIMOWY [B/7]

Wolfgang, zapewne Gustaw Andreas (1692–1775), technika i materiał – nieodnotowane, 3 x 4 (7,44 x 9,92); wartość: 5 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783: *paysage représentant l'hiver*, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: w inwentarzach 1783 i 1783 B odmienne wymiary – 1,75 x 2,75 (4,34 x 6,82)

258. WIDOK DAWNY – cztery sztuki [B/54 c–g]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, w cienkiej ramie złożonej, 5 x 5 (12,4 x 12,4); wartość: 4 dukaty każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795: *forme ronde vue vieille*, 1796: *vue réelle*, 1819: idem. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: cztery egzemplarze tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza (zob. kat. 226).

259. WIDOK GÓRY CAVALLO [B/54 j]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, w cienkiej ramie złożonej, 7,5 x 9 (18,6 x 22,32); wartość: 15 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795: *Représentation du mont Cavallo avec la fête de la coccagne*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: zob. kat. 226.

260. WIDOK NEAPOLU [B/72]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 9 x 14 (22,32 x 34,72); wartość: 20 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *Vue de la ville de Naples prise du côté de la pointe de Pasylipe, dans le lointain le mont Vésuve du temps de l'éruption de 1779*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

261. WIDOK RZYMU – cztery sztuki [B/55 a–d]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, w oprawie z brązu, 6,5 x 6,5 (16,12 x 16,12); wartość: 20 dukatów każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: cztery egzemplarze tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza; z inwentarza 1795 wiadomo, że wszystkie cztery przechowywano w etui z czerwonego safianu.

262. WIDOK WENECJI – pięć sztuk [B/63 a–e]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, rama hebanowa ze srebrnymi ćwiekami, 2,5 x 3,5 (6,2 x 8,68); wartość: 5 dukatów każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: pięć egzemplarzy tej miniatury, o identycznych danych, odnotowano po tym samym numerem inwentarza.

263. WYBUCH WEZUWIUSZA [B/59]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 14,25 x 22 (35,34 x 54,56); wartość: 20 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *L'éruption de Vésuve en grand*, 1797, 1809, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: w inwentarzach 1797 i 1809 miniatura odnotowana w pracowni Bacciarellego.

264. WYBUCH WEZUWIUSZA [B/60]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, 5 x 6 (12,4 x 14,88); wartość: 5 dukatów; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1795: *L'éruption de Vézuve en petit*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

265. ZWIERZĘ – dwie sztuki [B/71 t, u]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, w szerokiej ramie czarnej, 10 x 8,5 (24,8 x 21,08); wartość: 3 dukaty każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795: *en long*, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: dwa egzemplarze tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza.

266. ZWIERZĘ – cztery sztuki [B/71 v–z]

Autor, technika i materiał – nieodnotowane, w szerokiej ramie czarnej, 8 x 7 (19,84 x 17,36); wartość: 2 dukaty każda; lokalizacja – nieodnotowana

Odnotowana w inwentarzach 1783, 1783 B, 1795, 1796, 1819. Sprzedana Antoniowi Fusiemu 27 października 1821.

Uwaga: cztery egzemplarze tej miniatury, o identycznych danych, odnotowane pod tym samym numerem inwentarza.

SPIS ILUSTRACJI

1. *Magdalena z Lubomirskich Sapieżyna*, miniatura ongiś w kolekcji ks. Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (repr. wg *Pamiętnik wystawy miniatur oraz tkanin i haftów*, Warszawa 1912, il. 955)
Opis miniatury z portretem Sapieżyny w inwentarzach kolekcji Stanisława Augusta (zob. kat. 117) pozwala sądzić, że znalazła się ona, lub inny jej egzemplarz, w zbiorach ks. Druckiego-Lubeckiego.
2. *Tadeusz Kościuszko*, Wincenty Lesseur, 1794, wg pierwowzoru Giuseppe Grassiego, Muzeum Polskie w Rapperswilu, ongiś w kolekcji Tarnowskich w Dzikowie (repr. wg *Miniatury Wincentego Lesseura i Walerii Tarnowskiej z dawnej kolekcji Tarnowskich z Dzikowa w zbiorach Muzeum Polskiego w Rapperswilu*. Katalog wystawy w Zamku Królewskim w Warszawie, oprac. H. Kamińska-Krassowska, Warszawa 1994, nr 29)
Można z dużym prawdopodobieństwem przyjąć, że miniatura ta powstała w oparciu o ten sam pierwowzór, na którym wzorowała się miniatura z kolekcji Stanisława Augusta (zob. kat. 81).
3. *Mikołaj Kopernik*, Wincenty Lesseur, 1798, Fundacja Książąt Czartoryskich w Krakowie, fot. ze zbiorów Fundacji Książąt Czartoryskich
Za pierwowzór tej miniatury posłużył prawdopodobnie Lesseurowi wizerunek Kopernika z galerii Stanisława Augusta – ten sam, który był najpewniej źródłem miniatury z podobizną Kopernika w kolekcji króla.
4. *Rembrandt*, Wincenty Lesseur, 1793, wg autoportretu Rembrandta, Muzeum Polskie w Rapperswilu, ongiś w kolekcji Tarnowskich w Dzikowie (repr. wg *Miniatury Wincentego Lesseura i Walerii Tarnowskiej z dawnej kolekcji Tarnowskich z Dzikowa w zbiorach Muzeum Polskiego w Rapperswilu*. Katalog wystawy w Zamku Królewskim w Warszawie, oprac. H. Kamińska-Krassowska, Warszawa 1994, nr 66)
Miniatura prawdopodobnie wzorowana na wizerunku z kolekcji Stanisława Augusta.
5. *Rubens z żoną, Heleną Fourment*, Wincenty Lesseur, 1797[?], wg pierwowzoru uchodzącego w galerii Stanisława Augusta za dzieło Francesco Casanovy, Muzeum Polskie w Rapperswilu, ongiś w kolekcji Tarnowskich w Dzikowie, (repr. wg *Miniatury Wincentego Lesseura i Walerii Tarnowskiej z dawnej kolekcji Tarnowskich z Dzikowa w zbiorach Muzeum Polskiego w Rapperswilu*. Katalog wystawy w Zamku Królewskim w Warszawie, oprac. H. Kamińska-Krassowska, Warszawa 1994, nr 56)
Jest to replika miniatury Lesseura z 1796 w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie. Pierwowzorem obu był ten sam obraz – portret z galerii Stanisława Augusta, który z pewnością posłużył też za model miniatury z kolekcji króla.
6. *Kazimierz Poniatowski w mundurze regimentarza gwardii konnej koronnej*, miniatura ongiś w kolekcji ks. Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (repr. wg *Pamiętnik wystawy miniatur oraz tkanin i haftów*, Warszawa 1912, nr 296)
Przedstawienie wiernie odpowiada opisowi miniatury Kazimierza Poniatowskiego w zbiorach Stanisława Augusta (zob. kat. 105).
7. *Kazimierz i Franciszek Rzewuscy*, miniatura wg pierwowzoru Antona von Marona, Fundacja Książąt Czartoryskich w Krakowie, fot. ze zbiorów Fundacji Książąt Czartoryskich
Skąpe opisy inwentarzowe (zob. kat. 114) pozwalają sądzić, że miniatura wzorowana na portrecie pędzla Marona, dziś w Galerii Lanckorońskich w Zamku Królewskim w Warszawie, pochodzi najprawdopodobniej z kolekcji Stanisława Augusta.
8. *Rozalia z Chodkiewiczów Lubomirska*, Wincenty Lesseur, 1796, Muzeum Polskie w Rapperswilu, ongiś w kolekcji Tarnowskich w Dzikowie (repr. wg *Miniatury Wincentego Lesseura i Walerii Tarnowskiej z dawnej kolekcji Tarnowskich z Dzikowa w zbiorach Muzeum Polskiego w Rapperswilu*. Katalog wystawy w Zamku Królewskim w Warszawie, oprac. H. Kamińska-Krassowska, Warszawa 1994, nr 89)
9. *Rozalia z Chodkiewiczów Lubomirska*, Muzeum Narodowe w Warszawie, fot. H. Romanowski
10. *Rozalia z Chodkiewiczów Lubomirska*, Fundacja Książąt Czartoryskich w Krakowie, fot. ze zbiorów Fundacji Książąt Czartoryskich
Trzy reprodukcje tu miniatury Rozalii Lubomirskiej powtarzają z pewnością pierwowzór z kolekcji Stanisława Augusta. Egzemplarz warszawski (il. 9) zdaje się być mu najbliższy; można też sądzić, że wersja Lesseura (il. 8) odzwierciedla korekty wprowadzone zgodnie z życzeniem króla, na którego zlecenie artysta sporządził w 1796 kopię tej miniatury (zob. kat. 89).

11. *Oślepienie Samsona*, Wincenty Lesseur, 1795, wg pierwowzoru Rembrandta, Muzeum Narodowe w Warszawie, fot. H. Romanowski
Z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że miniatura pochodzi z kolekcji Stanisława Augusta.
  12. *Król Stanisław Leszczyński w stroju myśliwskim*, Philip J. Louthembourg St., 1724, Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, fot. A. Niedźwiecki
Przedstawienie wiernie odpowiada opisom jednej z miniatur Stanisława Leszczyńskiego w kolekcji Stanisława Augusta (zob. kat. 17); można sądzić, że w zbiorach króla znajdował się ten sam egzemplarz, albo też jego replika lub kopia.
  13. *Katarzyna z Bielińskich de Besenval*, miniatura ongiś w zbiorach ks. Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (repr. wg *Pamiętnik wystawy miniatur oraz tkanin i haftów*, Warszawa 1912, nr 961)
Przedstawienie dość wiernie odpowiada inwentarzowym opisom miniatury ze zbiorów Stanisława Augusta (zob. kat. 56).
  14. *Lady Payne*, miniatura ongiś w zbiorach ks. Aleksandra Druckiego-Lubeckiego (repr. wg *Pamiętnik wystawy miniatur oraz tkanin i haftów*, Warszawa 1912, nr 966)
Ze względu na osobę portretowaną i jej relacje ze Stanisławem Augustem, miniaturę hipotetycznie uznać można za pochodzącą z kolekcji króla (zob. kat. 100).
- II. *Jupiter i Io*, Wincenty Lesseur, 1798, wg pierwowzoru Correggia, Muzeum Polskie w Rapperswilu, ongiś w kolekcji Tarnowskich w Dzikowie (repr. wg *Miniatury Wincentego Lesseura i Walerii Tarnowskiej z dawnej kolekcji Tarnowskich z Dzikowa w zbiorach Muzeum Polskiego w Rapperswilu*. Katalog wystawy w Zamku Królewskim w Warszawie, oprac. H. Kamińska-Krassowska, Warszawa 1994, nr 109)
Pracę Lesseura uznać można z dużym prawdopodobieństwem za kopię miniatury ze zbiorów Stanisława Augusta (zob. kat. 194).
- III. *Józef Poniatowski*, Wincenty Lesseur, 1793, wg pierwowzoru Giuseppe Grassiego, Muzeum Polskie w Rapperswilu, ongiś w zbiorach Tarnowskich w Dzikowie (repr. wg *Miniatury Wincentego Lesseura i Walerii Tarnowskiej z dawnej kolekcji Tarnowskich z Dzikowa w zbiorach Muzeum Polskiego w Rapperswilu*. Katalog wystawy w Zamku Królewskim w Warszawie, oprac. H. Kamińska-Krassowska, Warszawa 1994, nr 27)
Portret księcia Józefa Poniatowskiego pędzla Grassiego z 1788 (ongiś w zbiorach Potockich w Warszawie, spalony w 1944, zachowane dwie repliki w zmniejszonym ujęciu), stał się źródłem licznych powtórzeń w miniaturach; można sądzić, że także miniatury z kolekcji Stanisława Augusta.
- V. *Hrabianki Thun von Hohenstein*, Wincenty Lesseur, 1792, wg pierwowzoru Heinricha Fügera, Muzeum Polskie w Rapperswilu, ongiś w kolekcji hr. Tarnowskich w Dzikowie (repr. wg *Miniatury Wincentego Lesseura i Walerii Tarnowskiej z dawnej kolekcji Tarnowskich z Dzikowa w zbiorach Muzeum Polskiego w Rapperswilu*. Katalog wystawy w Zamku Królewskim w Warszawie, oprac. H. Kamińska-Krassowska, Warszawa 1994, nr 77)
Kopia Lesseura jest z pewnością powtórzaniem miniatury przesłanej królowi przez Fügera w 1788 r. (zob. kat. 122).

LA COLLECTION DE MINIATURES DU ROI STANISLAS AUGUSTE

(Résumé)

Les miniatures jouaient au XVIIIe siècle un rôle considérable dans la vie des gens aisés, servant, enchassées plus ou moins richement, de motif central aux bijoux, boîtes, ou différents accessoires, mais également de décor dans certains intérieurs à caractère privé. Le roi Stanislas Auguste ne dérogea pas à cette règle. Sa collection de miniatures, qui en large partie était accrochée en quatre panneaux dans son cabinet de travail du Château royal de Varsovie, est aujourd'hui disparue. Cependant, les différents inventaires conservés, tant ceux rédigés du vivant du roi, en 1783, 1787, 1795, 1796 et celui de Marcello Bacciarelli, peintre favori du roi et directeur de son équipe artistique et de ses collections, que ceux dressés ultérieurement afin de recenser les biens du dernier roi de Pologne, constituent une source précieuse. Leur comparaison fournit une vision que l'on peut considérer comme étant la plus complète, permet de recréer un inventaire "idéel" et de suivre l'évolution de la collection. Cette comparaison a toutefois certaines limites, notamment quant à l'identification des personnages ou des thèmes. Ainsi, par exemple, nous ne saurons jamais si *Madame de la Vallière* représentait la célèbre favorite de Louis XIV ou sa petite-nièce par alliance, fort prisée pour sa beauté et amie de Stanislas Auguste. De même, qui peut savoir si la miniature intitulée *La Touteville et son enfant*, notée dans l'inventaire de 1787, est la même que celle intitulée *Une mère sauvant son enfant qui se noye*, mentionnée dans l'inventaire de Marcello Bacciarelli. On pourrait citer encore quelques exemples de ce type.

En 1795 lorsque sera dressé le dernier et le plus complet des inventaires faits du vivant du roi, le nombre de ses miniatures atteignait 276. Toutefois, si l'on prend en compte les sùvres mentionnées dans les inventaires précédents qui ne figurent pas dans celui-ci, car vraisemblablement données à des proches, leur nombre se monte à 300.

La collection de miniatures de Stanislas Auguste peut être divisée en deux grands groupes iconographiques : d'une part les portraits qui y sont dominants et d'autre part les sujets religieux et profanes. On peut partager les portraits en deux catégories : les souverains historiques et contemporains tant polonais qu'étrangers et les personnalités autres. Il convient de souligner que dans ce dernier ensemble, à côté de quelques membres de sa famille, d'hommes célèbres, la plus grande partie représentait des femmes certaines plus ou moins intimes du roi, mais généralement connues pour leur beauté. Le manque de conséquence qui apparaît dans le choix, comme par exemple en ce qui concerne la propre famille du roi, permet de supposer qu'il avait reçu, voire acheté, les miniatures. Car, en effet, il aurait pu facilement commander les maillons manquant aussi bien pour les souverains que pour les membres de sa famille.

Parmi les sujets, hormis quelques thèmes religieux, dont une majorité de *Vierge à l'Enfant*, il faut remarquer un grand nombre de sujets mythologiques, en particulier *Venus et les Grâces*, mais aussi quelques thèmes tirés de la littérature, des scènes de genre, des paysages, des scènes de batailles et même des représentations considérées par les inventaires comme obscènes.

La collection de Stanislas Auguste avait un caractère personnel et certainement sentimental. Sa composition, qui ne se différencie guère de celles des aristocrates de son temps, reflète, toutefois, ses goûts personnels, comme ses faiblesses pour le beau sexe ou encore son estime pour Stanislas Leszczyński. On peut enfin remarquer que ce n'est certainement pas la valeur marchande des sùvres qui décida de leur entrée dans la collection royale. En effet, la miniature estimée la plus chère atteignait 200 ducats, alors que l'on sait par ailleurs que certaines tabatières ornées du portrait du roi, et certainement très richement enchassées, étaient évaluées à 3000 ducats.

Après le troisième et définitif partage de la Pologne en 1795, Stanislas Auguste fut obligé d'abdiquer et de se rendre à Grodno. Gardant, toutefois, l'espoir d'un exil romain, il fit emballer en confidence une partie de ses collections qu'il comptait emmener avec lui et parmi celles-ci la quasi totalité de ses miniatures, ce qui traduit, à n'en pas douter, son attachement pour elles. Nous ne savons pas quand ces sùvres, qui furent entreposées dans une remise de la résidence d'été du dernier roi de Pologne à Łazienki, revinrent à leur place. On sait cependant que la caisse contenant les miniatures était de retour au Château Royal de Varsovie en novembre 1799.

L'inventaire de 1819 permet de constater que malgré quelques pertes et quelques ventes, réalisées entre 1815 et 1819, la majeure partie de la collection existait encore. Elle fut vendue avec le reste des tableaux et du mobilier qui n'avait pas trouvé preneur par la nièce et héritière du roi, Maria Teresa Tyszkiewicz le 27 octobre 1821 à un italien, un certain Antonio Fusi. L'ensemble de cette transaction, très favorable à l'acquéreur, puisqu'il ne paya qu'un quart de la valeur, semble peu claire. Il ressort des différents documents adressés au Président de Varsovie et au directeur de la douane que la destination finale des sùvres se trouvait être en Russie. Leur sort ultérieur nous est inconnu et nous ne savons pas quelles voies ont empruntées les quelques miniatures présentes actuellement dans des collections polonaises et dont on peut supposer qu'elles ont appartenu à Stanislas Auguste.

Est-il possible de reconstituer réellement cette collection qui semble avoir été dispersée, du moins en partie, à la fin du XIXe siècle. Cela paraît peu probable. En effet, malgré la comparaison des différents inventaires les informations sont minces, les auteurs des miniatures étant très rarement mentionnés, alors que l'on peut supposer qu'une partie d'entre elles pouvait être signée, il en va de même pour les sources, la technique et le format. Le seul titre suivi de dimensions se révèle alors insuffisant et il est probable que les belles amies du dernier roi de Pologne gardent leur anonymat figurant dans quelque collection, à moins de ne trouver d'autres sources qui permettraient de suivre le sort de la collection après 1821.